

OLEMME ROHKEA JA LUOTETTAVA AUTTAJA KOTONA JA MAAILMALLA

Toimintalinjaus 2011-2014

Suomen Punainen Risti 2011

Suomen Punaisen Ristin
toimintalinjaus vuosille 2011-2014

Hyväksytty yleiskokouksessa Lahdessa
11.-12.6.2011

12.6.2011

SAATESANAT

Kädessäsi on Lahden yleiskokouksessa 12.6.2011 hyväksytty Suomen Punaisen Ristin toimintalinjaus, joka määrittelee järjestömme toiminnan ja talouden suuntaviivat vuosille 2011-2014.

Suomen Punainen Risti on rohkea ja luotettava auttaja kotona ja maailmalla. Maailmanlaajuisen järjestömme voima nousee yhteisistä tavoitteista, periaatteistamme ja verkostostamme.

Toimintalinjauksen taustana on Kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liiton vuonna 2009 hyväksymä Strategia 2020 sekä osastojemme ja asiantuntijoidemme tieto järjestön toimintaympäristöstä ja nykytilasta. Toimintalinjaus on vastaus osastojen osastokyselyssä, ajatushautomoissa ja järjestökäsittelyssä esiin nostamiin ajatuksiin siitä, mihin Punaisen Ristin tulee tulevilla yleiskokouskaudella keskittyä. Yli 5 000 kansalaista antoi ajatuksia valmistelutyöhön vastaamalla kysymyksen, minkä pitäisi olla paremmin elinympäristössämme.

Avun tarve maailmassa kasvaa. Kaipuu yhteisöllisyyteen oli kansalaiskyselymme eniten puhuttu aihe. Osastot kertoivat uusien vapaaehtoisten tarpeesta. Samaan aikaan ilmassa on merkkejä auttamisen uudesta aallosta. Vapaaehtoistoiminta ja hyvän tekeminen innostavat. Järjestöiltä odotetaan tekemisen ja vaikuttamisen paikkoja aktiivisille kansalaisille.

Lahden yleiskokous vahvisti Suomen Punaisen Ristin tavoitteiksi auttamisen onnettomuuksissa ja katastrofeissa, terveyden ja turvallisen elämän vahvistamisen sekä vaikuttamisen inhimillisyyden puolesta. Vahva vapaaehtoisuus, toimivat rakenteet ja riittävät resurssit sekä kumppanuuksien vahvistaminen niin järjestön sisällä kuin ulkopuolisten kumppanien kanssa puolestaan ovat niitä toimintatapoja, joiden avulla varmistamme tavoitteidemme toteutumisen. Toiminnassamme sitoudumme noudattamaan yhteisiä arvoja, joita ovat avoimuus, palvelualltius, aikaansaavuus ja yhteistyökykyisyys.

Toimintalinjaus ohjaa koko järjestöä toimimaan niillä alueilla, joissa Punaista Ristiä eniten tarvitaan ja joihin paneutumalla varmistamme auttamisvalmiuden ja toimintakyvyn myös tulevaisuudessa.

Saving lives, changing minds

... pelastamme ihmishenkiä, muutamme asenteita...

Suomen Punainen Risti hyväksyi uuden toimintaa ohjaavan kymmenvuotisstrategian yhdessä 185 muun Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansallisen yhdistyksen kanssa Nairobissa vuonna 2009.

Punaisen Ristin yhdistysten kansainvälisen liiton visio: Liitto innostaa, kannustaa ja edistää kaikkea sitä kansallisten yhdistysten toimintaa, joka ehkäisee ja lievittää ihmisten kärsimyksiä. Tämä toiminta auttaa siten ihmisarvon ja rauhan edistämistä koko maailmassa.

Seuraavalla kymmenvuotiskaudella keskitämme maailmanlaajuisesti voimavaramme ja osaamisemme kolmen strategisen tavoitteen saavuttamiseen.

1. Pelastaa ihmishenkiä, turvata toimeentulo sekä vahvistaa katastrofeista ja kriiseistä toipumista
2. Mahdollistaa terve ja turvallinen elämä
3. Edistää osallisuutta sekä väkivallattomuuden ja rauhan kulttuuria

Kansalliset yhdistykset kaikkialla maailmassa päättävät omalta osaltaan ne paikallisiin tarpeisiin vastaavat toimintamuodot ja toimintatavat, joiden avulla yhteiset tavoitteet saavutetaan.

TOIMINTALINJAUKSEN SISÄLTÖ

1. **Keitä olemme?** määrittelee toiminnan perustan. Muuttuvassa maailmassa Punaisen Ristin periaatteet ja perustehtävät pysyvät, vaikka toiminta muuntuu kulloinkin toimintaympäristön tarpeiden mukaan. Tässä osassa kirkastetaan Suomen Punaisen Ristin toiminta-ajatus ja visio.

Sivu5

2. **Mitä teemme?** linjaa toimintamme Suomessa ja maailmalla. Siinä määritellään toiminnan tavoitteet ja toimintamuodot kotimaassa ja kansainvälisesti. Toimintamuodoista nostetaan esiin ne kehittämistavoitteet, joihin koko järjestö nyt keskittää kehittämisen voimavaransa.

Sivut 6-12

3. **Miten toimimme?** määrittelee yhteiset toimintatapamme ja niiden kehittämisen.

Sivut 13-16

4. **Suomen Punaisen Ristin talouden suuntaviivat**

linjaavat järjestömme talouden ja taloudenhoidon lähtökohtia tuleville vuosille.

Sivu17

5. **Yleiskokousaloitteet**

Sivu18

Alla olevaan kuvaan on koottu yhteenveto toimintalinjauksessa esitettävistä toiminnan perusteista, visioista, strategisista tavoitteista ja yhteisistä toimintatavoista.

Punainen Risti

Mihin menemme?
- Visio

Olemme rohkea ja luotettava auttaja
kotona ja maailmalla

Mitä teemme?
- Toiminnan
tavoitteet

**AUTAMME ONNETTOMUUKSISSA
JA KATASTROFEISSA**

Autamme onnettomuuksissa, katastrofeissa ja kriiseissä osana Punaisen Ristin kansainvälistä auttamisverkostoa. Edistämme katastrofeihin ja kriiseihin varautumista ja niistä toipumista. Vahvistamme valmiuden ja avun järjestelmiä.

**VAHVISTAMME TERVEYTTÄ JA
TURVALLISTA ELÄMÄÄ**

Vahvistamme ihmisten ja yhteisöjen selviytymiskykyä edistämällä terveyttä ja hyvinvointia, lievittämällä yksinäisyyttä ja parantamalla arjen turvallisuutta.

**VAIKUTAMME
INHIMILLISYYDEN PUOLESTA**

Vaikutamme inhimillisyyden, vapaaehtoisuuden ja yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi. Edistämme yhteisöllisyyttä ja rauhankulttuuria. Puutemme syrjintään lähiyhteisössä ja yhteiskunnassa.

Miten toimimme?
- Toimintatavat

Vahva vapaaehtoisuus

Kutsumme uusia jäseniä, vapaaehtoisia ja lahjoittajia ja pidämme heistä huolta.

Toimivat rakenteet, riittävät resurssit

Varmistamme järjestölle tehokkaat ja luotettavat rakenteet ja toimintatavat. Hankimme toimintaamme riittävät resurssit. Viestimme toiminnastamme ja resursseistamme avoimesti ja aktiivisesti.

Hyvä kumppani

Teemme yhteistyötä tavoitteidemme aikaansaamiseksi yhteisten arvojen pohjalta.

Keitä olemme?
- Toiminnan perusta

Toiminta-ajatus: Autamme yhdessä avun tarpeessa olevia ihmisiä

Periaatteet, Geneven sopimukset, laki ja asetus SPR:stä, toiminnan arvot, Strategia 2020

JÄRJESTÖN TARKOITUS

- Kaikissa olosuhteissa suojella elämää ja terveyttä sekä puolustaa ihmisarvoa ja ihmisoikeuksia
- Edistää kansojen välistä yhteistyötä ja rauhaa
- Pelastaa ihmishenkiä kotimaassa ja ulkomailla
- Auttaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevia inhimillisten kärsimysten ehkäisemiseksi ja lievittämiseksi
- Tukea ja avustaa maan viranomaisia niin rauhan kuin sodan ja aseellisten selkkausten aikana ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi
- Edistää kansalaisten keskuudessa yhteisvastuuta ja auttamismieltä
- Lisätä ymmärrystä Punaisen Ristin työtä ja yleisinhimillisiä pyrkimyksiä kohtaan
- Vahvistaa järjestön valmiutta ja toimintaedellytyksiä. (Tasavallan presidentin asetus Suomen Punaisesta Rististä, Suomen Punaisen Ristin säännöt 2 §)

PERIAATTEET

Inhimillisuus

Punainen Risti on syntynyt halusta auttaa erotusta kaikkia sodassa haavoittuneita. Se pyrkii kaikissa olosuhteissa sekä kansainvälisesti että kansallisesti ehkäisemään ja lieventämään inhimillistä kärsimystä. Sen tarkoituksena on suojella elämää, terveyttä ja ihmisarvoa. Se haluaa edistää kaikkien kansojen kesken yhteisymmärrystä, ystävyyttä, yhteistyötä ja pysyvää rauhaa.

Tasapuolisuus

Punainen Risti ei tee minkäänlaista erotusta kansallisuuden, rodun, uskonnon, yhteiskunnallisen aseman tai poliittisen mielipiteen perusteella. Sen pyrkimyksenä on torjua ja lievittää kärsimyksiä ja auttaa ensisijaisesti suurimmassa hätässä olevia.

Puolueettomuus

Säilyttääkseen kaikkien luottamuksen Punainen Risti pidättäytyy kannanotoista vihollisuuksien syntyessä eikä milloinkaan sekaannu poliittisiin, rodullisiin, uskonnollisiin tai aatteellisiin ristiriitoihin.

Riippumattomuus

Punainen Risti on riippumaton. Vaikka kansalliset yhdistykset toimivatkin maansa lakien alaisina ja yhteistoiminnassa viranomaisten kanssa, niiden tulee aina säilyttää itsemääräämisoikeutensa ja toimia Punaisen Ristin periaatteiden mukaan.

Vapaaehtoisuus

Punainen Risti on vapaaehtoista ja pyyteetöntä apua antava järjestö.

Ykseys

Kussakin maassa voi olla vain yksi Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun yhdistys. Sen tulee olla avoinna kaikille ja sen ihmisystävällisen toiminnan tulee ulottua koko maahan.

Yleismaailmallisuus

Punainen Risti ja Punainen Puolikuu on yleismaailmallinen järjestö, jossa kaikilla kansallisilla yhdistyksillä on yhteiset oikeudet ja velvollisuudet auttaa toinen toistaan.

1. Keitä olemme

Suomen Punaisen Ristin toiminta perustuu Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikkeen seitsemään periaatteeseen, Geneven sopimuksiin, lakiin ja tasavallan presidentin asetukseen Suomen Punaisesta Rististä sekä kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liiton strategiaan.

Suomen Punaisen Ristin **toiminta-ajatus** kiteyttää toimintamme tarkoituksen

**Autamme yhdessä
avun tarpeessa olevia ihmisiä**

ja **visio** suuntaa toimintaamme ja toimintatapojamme:

**Olemme rohkea ja luotettava auttaja
kotona ja maailmalla.**

Toiminnan arvot

Periaatteiden ja toiminta-ajatuksen rinnalla järjestön toiminnalliset arvot antavat suunnan toimintatavoillemme, joilla Punaisen Ristin visiosta tehdään todellisuutta.

Olemme

- **avoin** järjestö, joka toimii yhteisöllisesti lähellä ihmistä ja tarjoaa toiminnan mahdollisuuksia kaikille sen periaatteisiin sitoutuville. Järjestön suunnittelu-, raportointi- ja päätöksentekojärjestelmä on läpinäkyvä.
- **palvelualtis** järjestö, joka asettaa avun ja palvelujen tarvitsijat toiminnassa etusijalle. Punaisen Ristin toimijat, lahjoittajat ja jäsenet saavat tarvitsemaansa tukea, tietoa, valmennusta ja palautetta.
- **aikaansaava** järjestö, joka reagoi tarpeisiin ja käyttää voimavaroja oikein keskittyen yhteisten tavoitteiden toteuttamiseen.
- **yhteistyökykyinen** järjestö, joka toimii aktiivisesti ja etsii kumppaneita, joiden kanssa avun tarvitsijoiden tarpeisiin vastataan.

Suomen Punainen Risti (2010)

91 934	jäsentä
533	osastoa
30 000	vapaaehtoista Suomessa
154 000	vapaaehtoista verenluovuttajaa
39	miljoonalla eurolla kansainvälistä apua

2. Mitä teemme?

Suomen Punainen Risti toimii kotimaassa ja kansainvälisesti ihmisten auttamiseksi kolmella tavoitealueella:

1. Autamme onnettomuuksissa ja katastrofeissa
2. Vahvistamme terveyttä ja turvallista elämää
3. Vaikutamme inhimillisyyden puolesta

Toimintalinjauksessa määritellään ne kotimaan ja kansainvälisen toiminnan muodot, joilla koko Suomen Punainen Risti toimii, sekä kehittämistavoitteet seuraaville kolmelle vuodelle.

Strateginen tavoite 1:

AUTAMME ONNETTOMUUKSISSA JA KATASTROFEISSA

Autamme onnettomuuksissa, katastrofeissa ja kriiseissä osana Punaisen Ristin kansainvälistä auttamisverkostoa.

Edistämme katastrofeihin ja kriiseihin varautumista ja niistä toipumista. Vahvistamme katastrofivalmiuden ja avun järjestelmiä.

Toiminnan tuloksiksi haluamme, että

- meillä on tehokas valmius vastata onnettomuuksiin, katastrofeihin ja kriiseihin nopeasti kotimaassa ja maailmalla.
- katastrofien, kriisien ja äkillisten onnettomuuksien aiheuttamat kuolemat, menetykset ja vahingot vähentyvät.
- yhteisöt ja yksilöt toipuvat nopeammin ja paremmin katastrofeista ja kriiseistä.

TÄTÄ TEEMME

Ensiapuryhmät harjoittelevat ensiaputaitoja, päivystävät yleisötapauksissa antaen ensiapua ja ovat hälytysvalmiudessa auttamaan äkillisissä tilanteissa. Pitkälle koulutautuneet ensiapuryhmäläiset voivat tarpeen mukaan osallistua **ensivaste**toimintaan.

Kotimaan onnettomuuksissa avustamme uhreja tarpeen mukaan **kotimaan äkillisellä avulla katastrofirahastosta**. **Ensihuollon vapaaehtoiset** järjestävät onnettomuustilanteissa ruokahuoltoa, hätämajoitusta, vaatetusta sekä antavat neuvontaa, ohjausta ja käytännön apua sekä **henkistä tukea**. Punaisen Ristin henkisen tuen toiminta on näkyvää myös suuronnettomuuksien yhteydessä valtakunnallisessa auttavassa puhelimessa.

Osastojen, piirien ja keskustuomiston **valmiussuunnittelussa** suunnitelmat yhdistyvät valtakunnalliseksi valmiussuunnitelmien verkostoksi, joka kattaa koko maan. Suunnitelmissa arvioidaan, millaisiin riskeihin varaudumme, selvitämme valmiutemme auttaa erilaisissa tilanteissa ja sovimme tehtävistä ja työnjaosta auttajien kesken sekä yhteistyöstä viranomaisien kanssa. Sovimme myös siitä, miten itse aktiivisesti tarjoamme apua ja lähdemme liikkeelle huomattessamme avun tarpeen. Osaston vapaaehtoiset muodostavat alueen tarpeita ja osaston voimavaroja vastaavan **hälytysryhmän**. Se voi tarttua erilaisiin tehtäviin: ensiapuun, ensihuoltoon, henkiseen tukeen ja kotimaan apuun. Keräys- ja viestintävalmius ovat tärkeä osa valmiussuunnitelmaa.

Vapaaehtoinen Pelastuspalvelu, Vapepa, on auttajien verkosto, joka osallistuu vuosittain satoihin hälytystehtäviin. Nii- tä ovat muun muassa etsinnät, liikenneonnettomuudet, tulipalot sekä ympäristöonnettomuudet. Koulutetut vapaaehtoiset Punai- sesta Rististä ja 49 muusta järjestöstä järjestävät onnettomuuksi- en uhreille ensiapua ja ensihuoltoa. Suomen Punainen Risti koor- dinoi toimintaa yleisen vapaaehtoisen pelastustoiminnan osalta.

Henkilötiedustelu ja perheidenyhdistäminen sekä tur- vapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset ovat osa val- miuttamme tukea turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten vastaan- ottoa sekä heidän ihmisoikeuksiensa kunnioitusta ja ihmisarvoista kohtelua.

Katastrofirahasto mahdollistaa nopean avun äkillisissä tilan- teissa. Rahastoa kartutetaan Operaatio Nälkäpäivänä ja hätäapu- keräyksillä, **Kontti**-toiminnalla sekä säännöllisiä ja kertalahjoitta- jia hankkien.

Valmiusvarastoa pidetään yllä **Kalkun logistiikkakeskukses- sa**. Sinne kootaan vaateapua mm. Konttien kautta sekä katastro- fiyksiköt kuten kenttäsairaala, terveysasemat, vesi- ja sanitaatio-, kuljetus- ja tietoliikenneyksiköt. **Kansainvälisen avun hen- kilöreserviin** rekrytoidaan ja koulutetaan kokeneita eri alojen (mm. terveydenhuollon, taloushallinnon, viestinnän ja kulje- tuksen) ammattilaisia ja nuorisodelegaattireserviin nuoria asi- antuntijoita järjestökehitys- ja avustustehtäviä varten.

Katastrofiavulla tuetaan ja hoidetaan luonnononnettomuu- sien ja konfliktien vuoksi hätään joutuneita ihmisiä. Suomen Pu- nainen Risti antaa kansainvälistä apua tavara-apuna, henkilö- apuna tai rahallisena apuna. Nopean lähdön katastrofiyksiköt ja niihin liittyvä henkilövalmius ovat maailman huipputasoa. Sitä pi- dämme yllä ja vahvistamme edelleen. Osana kehitysyhteistyötä tuemme **sisäryhdistystemme auttamisvalmiutta ja jär- jestökehitystä**.

Nuorisodelegaattimme ovat erittäin arvostettuja ja tarpeellisia tehtävissään maailmalla.

TÄTÄ KEHITÄMME

Valmius koko maan kattavaksi

Toimivien osastojen verkosto on Punaisen Ristin auttamisvalmiu- den perusta. Varmistamme, että se kattaa koko Suomen. Jokainen osasto huolehtii, että sillä on voimavarojensa mukainen hälytys- valmius äkillisiä auttamistilanteita varten ja ajan tasalla oleva val- miussuunnitelma. Osastot voivat muodostaa alueellisen hälytys- valmiuden ja tehdä yhteisen suunnitelman varmistaakseen, että valmius kattaa koko kunnan alueen tai ottaakseen huomioon vi- ranomaisten alueellisen toiminnan. Valmius perustuu osaston koko toimintaan ja arkipäivän auttamistyöhön. Valmiussuunni- telmaan kootaan yhteen tämä eri toimijoiden osaaminen äkillisiä auttamistilanteita varten. Osana valmiussuunnitelmaa sovitaan, miten osasto oma-aloitteisesti tarjoaa apuaan, tehdään sopimuk- set yhteistyöstä viranomaisten kanssa ja ilmoitetaan hälytyskortti Vapaaehtoiseen pelastuspalveluun.

Tavoite 2014:

- Koko maa on katettu toimivilla osastoilla.
- Valmiussuunnitelmat ovat kunnossa kaikissa toimivissa osastoissa. (2010: puolet osastoista).

TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ TAPAHTUU

Kotimaassa arjen onnettomuusuhkia ovat tulipalot, liikenneonnettomuudet, henkilöiden katoamiset ja luonnon aihe- uttavat onnettomuudet kuten myrskyt, tulvat ja metsäpalot. Auttamisvalmiutta tarvitaan myös suuronnettomuuksia ja erityistilanteita varten.

Viranomaisia avustavana järjestönä meil- le tärkeitä ajankohtaisia kysymyksiä ovat terveydenhuolto- ja valmiuslakien uu- distukset, jotka määrittelevät mm. toi- minnan laatuvaatimuksia. Muuttuvat vi- ranomaisrakenteet, kuten kuntaliitokset ja muut alueelliset yhteenliittymät, vai- kuttavat siihen, miten ja millaista yhteis- työtä esimerkiksi ensiaputoiminnassa ja ensihuollossa tarvitaan. Ensiaputoi- mintaan on tullut myös uusia toimijoi- ta, mm. yksityisiä turvapalveluita tuotta- via yrityksiä.

Maailmassa sodat, väestönkasvu ja il- mastonmuutoksen lisäämät ääri-ilmi- öt ja luonnonmullistukset nostavat ka- tastrofien määrää ja avun tarpeita. Perinteisten toimijoiden rinnalle huma- nitaarisen avun kentälle on tullut uusia pelastusorganisaatioita, sotilaallisia ja yksityisiä toimijoita. Kilpailu rahoitukses- ta ja tarve avun koordinointiin kasvavat.

SUOMEN PUNAINEN RISTI TÄNÄÄN

Valmiussuunnittelu on viime vuosina edennyt järjestössä. Silti valmiuden ver- kossamme on yhä aukkoja. Viranomai- silta tulevilla pyynnöissä korostuvat etsinnät sekä ensihuollon ja henkisen tuen tehtävät. Mukaan hälytysvalmiu- teen tarvitaan laajasti osastojen toimi- joita, muutoin suuri osa mahdollisesta valmiudesta jää käyttämättä. Ensiapu- ryhmien ja toimijoiden määrä on viime vuosina laskenut. Lainsäädännön ja tar- peiden muuttuessa myös ensiapuryh- mien roolin ja tehtävien ajanmukaista- minen on tullut ajankohtaiseksi. Kesän 2010 myrskyt ja kuumuus sekä muut havaitut auttamisen tarpeet ovat he- rättäneet keskustelun aktiivisen avun tarjoamisesta ja uusiin katastrofeihin valmistautumisesta.

Suomen Punainen Risti on merkittä- vä toimija katastrofiavussa maailmassa. SPR:llä on toimintaa tai yhteistyötä pe- räti 20 prosentissa maailman maista.

Maailmanlaajuinen verkostomme on meille myös ainutlaatuinen mahdolli- suus yhteiseen oppimiseen ja kehittä- miseen. Tätä mahdollisuutta haluamme hyödyntää entistä paremmin kotimaan ja kansainvälisen avun valmiuden yh- teistyössä.

Ensihuollon ja henkisen tuen osaaminen ja valmius paremmaksi

Järjestön ja osastojen tehtävät ensihuollossa ja henkisessä tuessa määritellään entistä selvemmin. Ensihuollon ja henkisen tuen valmiutta kehitetään koko maan kattavaksi. Osastoissa koulutetaan ja kootaan ensihuollon ja henkisen tuen tehtäviin hälytysvalmiuteen vapaaehtoisia koko osastosta, mahdollisuuksiensa mukaan kaikista toimintamuodoista. Tuetaan ensihuollon ja henkisen tuen alueellista yhteistyötä ja alueellisten ryhmien muodostamista.

Tavoite 2014:

- Henkisen tuen ja ensihuollon valmius on osa osaston hälytysvalmiutta vähintään joka toisessa toimivassa osastossa. (2010: noin neljännes osastoista)

Avoimuutta, laatua ja monipuolista sisältöä ensiapuryhmätoimintaan

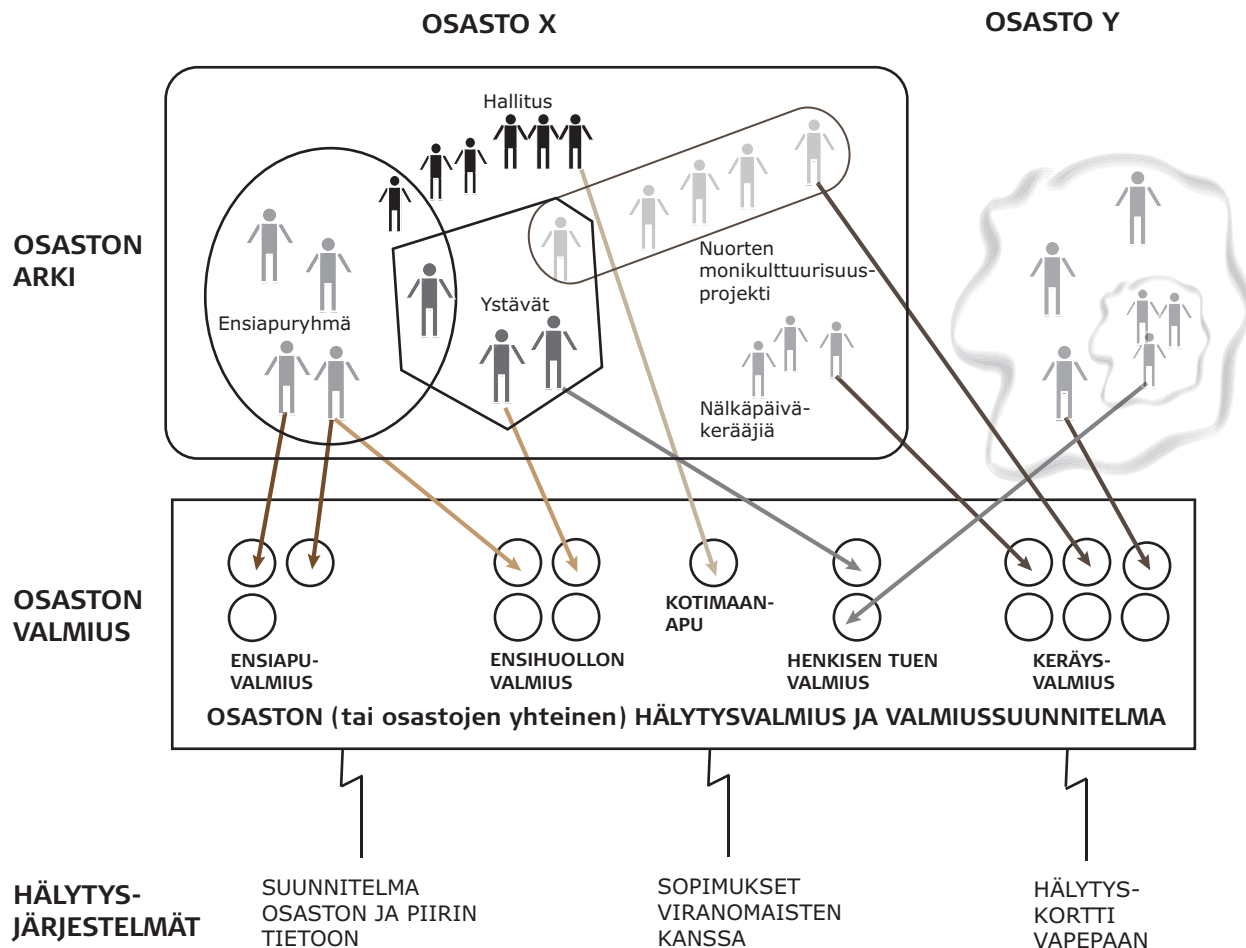
Tarjoamme aktiivisesti mahdollisuutta osallistua harrastukseen, jonka avulla voi pelastaa henkiä. Ensiapuryhmätoimintaa vahvistetaan avoimena harrastustoimintana.

Ensiapuryhmien tehtäviä ja tarkoitusta tarkennetaan muuttuviin tarpeisiin ja lainsäädäntöön vastaaviksi. Päivystävien ryhmien osaamista ja toiminnan laatua vahvistetaan. Ensiapuryhmätoimintaa kehitetään valmiuden moniosaamisen suuntaan. Yhteistyötä ja alueellisia ryhmiä ensiapuryhmätoiminnassa vahvistetaan.

Tavoite 2014:

- Ryhmien määrä säilyy vähintään nykyisellä tasolla. (2010: 206 ryhmää)
- Toimijoiden määrä ensiapuryhmissä lisääntyy. (2010: 3 968 toimijaa)

Osaston tai osastojen yhteisessä valmiussuunnittelussa arkipäivän auttamistyö järjestäytyy valmiudeksi äkillisiä auttamistilanteita varten.

Strateginen tavoite 2: VAHVISTAMME TERVEYTTÄ JA TURVALLISTA ELÄMÄÄ

Vahvistamme ihmisten ja yhteisöjen selviytymiskykyä edistämällä terveyttä ja hyvinvointia, lievittämällä yksinäisyyttä ja parantamalla arjen turvallisuutta.

Toiminnan tuloksiksi haluamme, että

- ihmisten taidot huolehtia omasta ja läheisten terveydestä ja hyvinvoinnista paranevat.
- ihmisten aktiivisuus lähiyhteisössä kasvaa ja tunne yhteisöön kuulumisesta voimistuu.
- yksinäisyys ja huono-osaisuus lievittyy.

► TÄTÄ TEEMME

Ensiapukoulutus parantaa kansalaisten kykyä auttaa. Koulutuksen tavoitteena on varmistaa, että ihmiset osaavat auttaa onnettomuuksien tai sairauskohtausten uhreja. **Henkisen tuen koulutuksessa** väestölle tarjotaan välineitä henkisen tuen antamiseen arjessa ja äkillisissä tilanteissa.

Ystävätoiminnalla lievitämme yksinäisyyttä vieraillemalla vanhusten luona, tapaamalla laitoksissa asuvia ja vankeja sekä järjestämällä toimintaa Suomeen muuttaneille ihmisille. Ystävätoiminta on Punaisen Ristin ystävän säännöllisiä vierailuja, kertaluonteista apua arjessa tai ryhmä-, virkistys-, vertaisryhmä- ja oma-aputoimintaa.

Omaishoitajien tuella edistämme omaishoitajien ja heidän perheidensä terveyttä, toimintakykyä ja elämänlaatua. Vapaaehtoiset järjestävät omaishoitajille virkistys-, tukihenkilö- ja ryhmätoimintaa sekä tarjoavat koulutusta ja henkistä tukea.

Huono-osaisuutta ehkäisevät hankkeet vastaavat alueellisiin ja paikallisiin avuntarpeisiin vapaaehtoisvoimin. Hankkeissa etsitään tapoja tukea ihmisten omaa elämänhallintaa ja ehkäistä syrjäytymiskierrettä.

Työllistämällä vaikeasti työllistyviä ehkäisemme syrjäytymistä ja lievitämme huono-osaisuutta. Matalan kynnyksen työpaikoissa, Konteissa ja Kalkun logistiikkakeskuksessa, tarjoamme ihmisille mahdollisuuden kuulua yhteisöön ja hankkia toimeentuloa työtä tekemällä.

Osastot ja vapaaehtoiset toimivat terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi monella saralla. **Terveyspisteissä** vapaaehtoiset tarjoavat maksuttomia neuvontapalveluita ja ohjausta sekä verenpaineen mittausta ja henkistä tukea. **Päihdetoiminnassa** vapaaehtoisille annetaan eväitä varhaiseen puuttumiseen, päihteiden käyttäjien kohtaamiseen ja käytön ehkäisemiseen. Vapaaehtoiset järjestävät tempauksia ja koulutusta. **Hiv-työn vapaaehtoiset** toimivat valtakunnallisessa päivystyspuhelimessa, Pluspisteissä ja kampanjoissa. Päihteistä ja seksuaaliterveydestä valistamme myös kouluyhteistyössä ja festareilla.

Nuorten turvataloilla työntekijät ja vapaaehtoiset lisäävät nuorten elämän hallintaa ja ehkäisevät syrjäytymistä varhaisen tuen avulla. He myös antavat nopeaa apua nuorille ja perheille kriiseissä sekä tukevat voimavarojen löytämistä ja hyödyntämistä.

Veripalvelu hoitaa koko Suomen veripalvelutoimintaa. Sen tehtäviin kuuluvat verenluovutusten järjestäminen ja veren keräys, luovutetun veren testaus, verivalmisteiden tuotanto sekä valmisteiden varastointi ja jakelu sairaaloihin. Veripalvelussa toimivat myös luuytimen luovuttajarekisteri ja istukkaveripalvelu. Osastojen vapaaehtoiset osallistuvat verenluovutustilaisuuksien järjestämiseen.

Pitkäjänteisellä **kehitysyhteistyöllä** parannamme maailmalla köyhimpien ihmisten terveyttä sekä heidän kykyään kohdata katastrofeja. Kehitysyhteistyössä käytetään ja vahvistetaan yhteisöllistä toimintatapaa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ TAPAHTUU

Kaipuu yhteisöllisyyteen arjen hyvinvoinnin ja turvallisuuden vahvistamisessa oli Punaisen Ristin kansalaiskyselyn eniten puhuttu aihe.

Väestön terveys ja hyvinvointi Suomessa parantuvat, mutta ne jakautuvat epätasaisesti. Tuloerot kasvavat, samoin hyvinvoinnin ja terveyden erot. Väestön ikääntyminen, yksinäisyys, turvattomuuden tunne ja useiden sukupolvien syrjäytyminen ovat hyvinvoinnin ylläpitämisen haasteita. Eriarvoisuus ja palveluiden katoaminen harvaan asutuilta seuduilta lisäävät ihmisten haavoittuvuutta.

Maailmanlaajuisesti köyhyys luo terveyden ja hyvinvoinnin huono-osaisuutta. Toimintaympäristö muuttuu kaupunkimaisemmaksi ja sosiaaliset ja terveysongelmat erilaistuvat. Maaseudulla palveluiden äärelle pääsyn saattavat estää etäisyydet, kaupungeissa palveluiden kalleus.

Maailmassa kamppaillaan yhä äiti-lapsikuolleisuutta, malariaa ja hi-virusta vastaan. Rinnalle nousevat krooniset sairaudet, pandemiat ja bio-uhat. Kotimaassa terveyttä uhkaavat elintasosairaudet, seksitaudit ja alkoholin käytön lisääntyminen.

Nuorisotyöttömyys ja pienituloisten nuorten osuus on kasvanut. Toimeentulo-ongelmista kärsivillä nuorilla on enemmän puutteita myös psykososiaalisessa ja terveydellisessä hyvinvoinnissa. Nuoret itse kertovat ystävän puutteen tai huonoon seuraan joutumisen olevan syrjäytymisen ensisijaisina syinä. Verkko ja tekniikka muuttavat yhteisöllisyyden tapoja. Toiset verkottuvat yhä monipuolisemmin ja toiset jäävät ulkopuoliseksi yhä useammin tavoin.

Suomi monikulttuuristuu ja maahanmuutto lisääntyy. Suomi vastaanottaa pakolaisia kansainvälisten sitoumusten mukaisesti ja tänne muuttaa ihmisiä perhesiistä, työn ja opiskelun takia. Asettuminen uuteen arkeen ja yhteisöön ei ole mutkatonta. Maahanmuuttajien joukossa on myös erityisen avun tarpeessa olevia ihmisiä.

SUOMEN PUNAINEN RISTI TÄNÄÄN

Ystävöimintamme kasvaa ja monipuolistuu. Avun tarpeet ylittävät silti toiminnan tarjonnan. Myös monikulttuurinen toiminta on viime vuosina kasvanut ja vetänyt mukaansa uusia vapaaehtoisia.

Punainen Risti on aina vastannut ketterästi muuttuviin terveysuhkiin. SPR on kansainvälisessä yhteisöjen hyvinvointia ja terveyttä vahvistavassa kehitysyhteistyössä merkittävä suomalainen toimija maailmassa. Kotimaassa kymmenet osastot ovat avanneet terveyspisteitä viime vuosina.

Väestön ensiaputaidot luovat yhteistä turvallisuutta ja pelastavat henkiä, erityisesti syrjäisillä seuduilla. Suurten onnettomuuksien jälkeen myös henkisen tuen taitojen oppiminen kiinnostaa.

Työllä on suuri merkitys yksilön hyvinvoinnin ja yhteisöön kuulumisen kannalta. Punainen Risti on yksi maamme merkittävimmistä tukityöllistävistä järjestöistä, vuosittain työllistämme noin 1 500 henkilöä.

TÄTÄ KEHITÄMME

Enemmän ja monimuotoisempaa ystävöimintää

Ystävöimintää laajennetaan ja kasvatetaan entisestään. Osastot, joissa ei ole ystävöimintää, arvioivat sen tarpeen ja aloittavat tarvittaessa toiminnan itse tai yhdessä lähiosastojen kanssa.

Kaikki osastot, joissa jo on ystävöimintää, haastetaan kokeilemaan toiminnan laajentamista yhdelle seuraavista alueista. Näiden käynnistämiseen tarjotaan osastoille malleja, tukea ja ohjausta.

- Ystävät ryhmissä:** Osastossa kehitetään yhteisöllistä toimintatapaa tarjoamalla kohtaamisen paikkoja yksinäisille, esimerkiksi seniorikerhoja.
- Ystäviä nuorille:** Osasto tarttuu nuorten yksinäisyyden lievittämiseen ja järjestää toimintaa, joissa nuoret toimivat ystävinä ja yksinäiset nuoret saavat ystäviä.
- Moninaisuus ystävöiminnassa:** Osastossa järjestetään ystävöimintää erityisesti maahanmuuttajille yksinäisyyden lievittämiseksi ja kotoutumisen tukemiseksi. Suomeen muuttaneita innostetaan myös ystäviksi.
- Tukea omaishoitajille:** Osastoissa rekrytoidaan ja koulutetaan vapaaehtoisia omaisten tuki- ja vertais-toimintaan alueyhteistyönä, ottaen paremmin huomioon erilaisten omaishoitajien tarpeet.
- Ystävät laitoksissa:** Osasto verkottuu paikallisten laitosten/laitoksen (vanhusten hoitolaitokset, sairaalat) vastaanottokeskukset, vankilat) kanssa ja järjestää ystävöimintää.

Tavoite 2014:

- Ystävöimintää toteuttaa 320 osastoa. (2010: 270 osastoa).
- Ystävöiminnan vapaaehtoisia on 10 000 (2010: 8 500 vapaaehtoista)
- Sosiaalipalvelukouluttajia on 100 (2010: 85 kouluttajaa)

Strateginen tavoite 3: VAIKUTAMME INHIMILLISYYDEN PUOLESTA

Vaikutamme inhimillisyyden, vapaaehtoisuuden ja yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi. Edistämme yhteisöllisyyttä ja rauhankulttuuria. Puutemme syrjintään lähiyhteisössä ja yhteiskunnassa.

Toiminnan tuloksiksi haluamme, että

- ihmiset välittävät enemmän toisistaan.
- inhimilliset arvot vahvistuvat ja syrjintä vähenee.
- päättäjät tekevät apua tarvitsevien ihmisten elämäntilannetta helpottavia päätöksiä.

TÄTÄ TEEMME

Suomen Punainen Risti vaikuttaa enemmän toiminnallaan kuin julkilausumilla tai kannanotoilla. Järjestön arvostus ja maine perustuvat jatkossakin tehokkaaseen avustustoimintaan. Työ tarvitsee kuitenkin tuekseen myös rohkeita ja tehokkaita vaikuttamisen keinoja.

Vaikuttamistyö ja kannanotot. Erityinen roolimme viranomaisia avustavana järjestönä antaa meille mahdollisuuden olla lähellä viranomaisia ja päättäjiä vaikuttamassa avun tarpeessa olevien ihmisten aseman parantamiseen ja auttamismahdollisuuksiemme vahvistamiseen. Osallistumme kansallisen ja EU-lainsäädännön valmisteluun lausunnoin ja kannanotoin ja teemme ne julkisesti näkyviksi. Otamme kantaa paikalliseen päätöksentekoon. Tarjoamme asiantuntijuuttamme päätöksentekijöille ja osallistumme vaikuttamiseen yhteistyöverkostoissamme paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Valtakunnalliset kampanjat. Osastot toteuttavat kampanjoinnissaan 2+1 -periaatetta. Se tarkoittaa, että Nälkäpäivän ja Punaisen Ristin viikon kampanjoiden lisäksi osastot tarttuvat vähintään yhteen vuosittaiseen teemakampanjaan, mitä ovat muun muassa ystävänpäivä, rasminvastainen päivä, maailman ensiapupäivä ja maailman aids -päivä. Näinä päivinä nostamme valtakunnallisesti esiin teemoihin liittyvät vaikuttamisen viestit.

Aktiivinen viestintä. Käytämme monipuolisesti eri viestintävälineitä ja tekniikkaa valtakunnallisesti ja paikallisesti vaikuttamistyössämme. Otamme kantaa inhimillisyyden arvojen ja avun tarvitsijoiden puolesta, joko suoraan viranomaisten kanssa tai julkisesti.

Nuorisoryhmät, kansainvälinen nuorisotoiminta ja nuorten leiritoiminta tutustuttavat Punaisen Ristin arvomaailmaan. Nuorisotoiminnassa osallistutaan kampanjoihin, vaikuttamistyöhön ja toteutetaan paikallisista tarpeista syntyviä projekteja. Punaisen Ristin nuorisotoiminnan kasvatustavoite "Punaisessa Ristissä lapsi ja nuori kasvaa elämää ja erilaisuutta kunnioittavaan arvomaailmaan" ohjaa toimintamme sisältöjä.

Reddie Kids -varhaisnuorten kerhot osastoissa ovat lapsille toiminnallinen tapa kasvaa Punaisen Ristin arvomaailmaan.

Kouluyhteistyö tarjoaa mahdollisuuksia vapaaehtoisuuden, suvaitsevaisuuden ja inhimillisyyden arvojen vahvistamiseen sekä auttamisen taitojen oppimiseen. Yhteistyö koulujen ja oppilaitosten kanssa on tärkeä vaikuttamisen paikka niin kotimaassa kuin kansainvälisissä ohjelmissamme. Osastot tekevät jatkuvaa yhteistyötä ja järjestävät kampanjoita. Lisäksi tarjoamme kouluille aineistoja vaikuttamistyön alueilta, ensiavusta ja terveystietokasvatuksesta.

Humanitaarisen oikeuden koulutuksella ja tietouden levittämisellä kerromme perustehtävästämme sodan uhrien auttamisesta sekä teemme tunnetuksi sodan oikeussääntöjä.

TÄTÄ KEHITÄMME

Vaikuttamistyö eläväksi

Vaikuttamistyön sisällölliset kärjet tehdään järjestössä tunnetuiksi ja paikallisesti ja valtakunnallisesti näkyviksi kampanjoissa sekä toiminnan kautta vaikuttamisessa. Vahvistamme osaamistaamme, luomme malleja ja levitämme hyviä käytäntöjä osastojen välillä näkyvyyden parantamiseen ja vaikuttamistyöhön. Vapaaehtoistoiminnastamme saatavaa tietoa arjen turvallisuuteen ja avun tarpeisiin liittyvistä tekijöistä, huono-osaisuutta aiheuttavista elämäntilanteista ja epäkohdista kerätään ja käytetään entistä paremmin vaikuttamistyössä.

Tavoite 2014:

- Kaksi kolmasosaa osastoista toteuttaa 2+1 -kampanjaa (2010: 175 osastoa)
- Punaisella Ristillä on medianäkyvyyttä sekä paikallisissa että valtakunnallisissa tiedotusvälineissä kaikilla valituilla vaikuttamisen alueilla.
- Joka vuosi osastoista nostetaan esiin 12 vaikuttamistekoa.

Reddie Kids –varhaisnuorisotoiminnan laajentaminen

Varhaisnuorten Reddie Kids –kerho- ja leiritoimintaa laajennetaan. Perustamme uusia kerhoja ja toimiville kerhoille luodaan uusia malleja ja materiaaleja toiminnan jatkamiseen.

Tavoite 2014:

- Reddie Kids –kerhoja on 150 (2010: 81 kerhoa).

Pitkäkestoisen nuorisotoiminnan mallintaminen ja kehittäminen

Luodaan malli, jossa nuorilla on selkeät toiminnalliset mahdollisuudet tulla mukaan toimintaan ja edetä omien mielenkiintojensa mukaisesti eteenpäin. Mallissa otetaan huomioon yhteiset kasvatuseriaattemme järjestössä.

Tavoite 2014:

- Nuorisotoiminnan malli on luotu ja se on helppo ottaa käyttöön valtakunnallisesti.
- Nuorisoryhmiä on toiminnassa 80 (2010: 32 nuorisoryhmää)

Yhteistyötä yläkoulujen (7.-9. luokat) kanssa

Kouluyhteistyötä vahvistetaan yläkoulujen kanssa. Osastot toimivat koulujen kanssa erityisesti ensiavussa, terveystietokasvatuksessa ja kampanjoissa. Kouluille tarjotaan valtakunnallisesti aineistoja myös päihdetyöhön, kansainväliseen avustustoimintaan, yhdenvertaisuuteen ja humanitaariseen oikeuteen liittyen. Koulut kutsutaan mukaan Nälkäpäivään sekä muihin Punaisen Ristin keräykseen ja kampanjoihin mm. päivätyökeräyksen myötä.

Tavoite 2014:

- Puolet osastoista osallistuu yläkoulujen kanssa yhteistyöhön. (2010: 165 osastoa)
- Tavoitamme kaikki Suomen yläkoulut kouluyhteistyön kautta.
- Yläkoulujen ensiapuohjelmalla tavoitetaan vuosittain 12 500 yläkoululaista (pilotointi 2011-2012, tavoite vuodesta 2013 alkaen).

TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ TAPAHTUU

Epäoikeudenmukaisuus synnyttää syrjäytymistä ja syrjityksi tulemistä. Tätä huono-osaisuutta lisäävät katastrofit ja onnettomuudet.

Maailmalla tarvitaan sekä apua että humanitaarisen avun puolueettomuuden puolesta puhumista avun politisoitumisen myötä.

Suomessa ajankohtaisia kysymyksiä ovat vanhusten asema ja palveluiden säilyttäminen, nuorten hyvinvoinnin turvaaminen, maahanmuuttajien kotoutuminen sekä kielteiset asenteet Suomeen muuttaneita ihmisiä ja monikulttuurisuutta kohtaan.

Nuorisobarometrin (2010) mukaan asenteet maahanmuuttoon ovat kovenneet ja nuorison suhde monikulttuurisuuteen on jännitteinen. Kuitenkin samaan aikaan useimmat nuoret suhtautuvat monikulttuuriseen arkeen yhä luontevammin: esimerkiksi ystävän ihonvärillä, uskonnolla tai syntyperällä ei ole heille merkitystä. Kun puhutaan kavereista, hyväksytään erilaisuutta.

Nuoret ovat arvovaikuttamisen keskeisiä toimijoita ja kohteita. Heidän tavoittamisensa edellyttää toiminnan avaamista ja viemistä sinne, missä nuoret ovat – nuorten omiin yhteisöihin, kouluihin, nuorisotaloille ja virtuaaliyhteisöihin.

Epäluottamus perinteiseen politiikkaan ja instituutioihin on kasvanut. Järjestöiltä odotetaan entistä voimakkaampaa roolia vaikuttajana ja paikkaa vaikuttamisen kanavana.

SUOMEN PUNAINEN RISTI TÄNÄÄN

Vaikuttamistyömme neljä aluetta, joiden puolesta keskitymme puhumaan, on määritelty vaikuttamistyön linjauksessa (SPR:n hallitus 2010):

- Vanhusten oikeudet saada apua, ikäihmisten arvostus ja yhteisöllinen vastuu
- Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden oikeudet sekä toimiva kotoutumisjärjestelmä, rasmin ja syrjinnän vastainen toiminta
- Nuorten palvelut ja nuorisotoiminta, nuorten yksinäisyyden ja syrjäytymisen esiin nostaminen
- Kansainvälinen avustustoiminta ja Punaisen Ristin auttamismahdollisuudet

3. Miten toimimme?

Miten toimimme -osa kuvaa toimintatapoja, joilla koko järjestössä työskentelemme kohti tavoitteitamme. Toimintatapamme ja niiden kehittäminen perustuvat toiminnan arvoihimme – miten meistä tulee entistäkin palvelualttiimpia, avoimempia, aikaansaavimpia ja yhteistyökykyisempiä. Kolme strategisesti tärkeää toimintatapamme ovat

1. Vahva vapaaehtoisuus
2. Toimivat rakenteet ja riittävät resurssit
3. Hyvä kumppani

Toimintatapa 1: VAHVA VAPAAEHTOISUUS

Kutsumme uusia jäseniä, vapaaehtoisia ja lahjoittajia ja pidämme heistä huolta.

Vapaaehtoisten, lahjoittajien ja jäsenten määrä, osallistuminen sekä toimijoiden innostus, oikea osaaminen ja hyvä johtaminen ratkaisevat onnistumisen auttamistyössämme.

Vapaaehtoisuuteen on vetoa. Suuret ikäluokat jäävät aiempia parempikuntoisina eläkkeelle ja hakevat innostavaa tekemistä. Vapaaehtoisuus kiinnostaa jälleen myös nuoria. Toisaalta kiireisen elämäntavan ja vapaa-ajan toimintamahdollisuuksien runsauden myötä vapaaehtoistoiminnan on entistä paremmin pystyttävä sovittautumaan ihmisten omiin aikatauluihin ja elämäntilanteisiin. Pitkäaikaisen sitoutumisen rinnalle on tullut halu osallistua hyvin organisoituun lyhytkestoiseen toimintaan. Muutos sitoutumisessa näkyy myös jäsenkunnassamme: Uusia jäseniä tulee runsaasti, mutta vaihtuvuus uusissa jäsenissä on suuri. Nuoret jäsenet ja toimijat ovat keskittyneet muutamiin osastoihin. Tarvitaan uusia tapoja viestiä ja hyvin mallinnettuja toimintamuotoja ja kampanjoita, jotka tarjoavat toiminnan paikkoja ja kiinnittymisen mahdollisuuksia.

Lahjoittajien kutsuminen mukaan auttamaan on koko järjestön yhteinen asia. Pidämme huolta lahjoittajistamme aktiivisella viestinnällä toiminnastamme ja sen tuloksista ja annamme kiitoksen toimintaan osallistumisesta.

Vapaaehtoistoiminnan organisointi ja tukeminen järjestössä perustuvat **vapaaehtoisen polkuun**. Sen avulla huolehditaan vapaaehtoisen oikeuksista ja velvollisuuksista. Hyvin järjestetyssä vapaaehtoistoiminnassa varmistetaan helppo yhteydenotto järjestöön, mutkaton liittyminen jäseneksi ja toimijaksi, tuki ja ohjaus toiminnassa, palaute ja kiitos sekä mahdollisuus uudistumiseen.

Vapaaehtoisen polku

Tarjoamme mahdollisuuden toimia jokaiselle, joka tahtoo antaa vapaaehtoisen panoksensa ihmisten auttamiseen Punaisen Ristin kautta. Mukaan pääsemiseksi tarvitaan helppoa tiedon saatavuutta, aktiivista kutsumista ja monipuolisia viestinnän keinoja. Avoin ja kutsuva osasto on elävä esimerkki myös toiminnan kautta vaikuttamisesta. Tavoitteenamme on, että järjestömme toimijat edustavat väestön moninaisuutta. Toimimme itse yhdenvertaisuutta noudattaen.

Vapaaehtoiset toimivat pääsääntöisesti osastojen toimintayksiköissä. Vapaaehtoistoiminnan ohjaajat, **promot** ja **kouluttajat** yhdessä osaston hallituksen kanssa kannustavat, kouluttavat, ohjaavat ja johtavat vapaaehtoisia. **Osastojen kummit ja muut piirien työntekijät** antavat tukeaan ja ohjaustaan osastoille. Uudet verkkosivut sekä uusi sähköinen työkalu, **vapaaehtoisverkko**, tarjoavat väyliä vapaaehtoisten hankintaan, viestintään, organisoimiseen ja ohjaamiseen.

TÄTÄ KEHITÄMME

Vapaaehtoisten rekrytoinnin kolme kärkeä:

Vapaaehtoisten hankinnassa satsataan erityisesti seuraavien kolmen ryhmän innostamiseen vapaaehtoisiksi. Rekrytoinnissa käytetään paikallisia keinoja ja sitä tuetaan valtakunnallisella kohdennetulla viestinnällä ja toimintamalleilla.

1. **Jäsenistä vapaaehtoisia.** Kutsumme jäseniä vapaaehtoistehtäviin aktiivisella jäsenviestinnällä.
2. **Nuoret toimijoiksi.** Kutsumme nuoria (alle 29 v.) vapaaehtoisiksi ystävätoimintaan, keräyksiin, monikulttuuriseen toimintaan, kansainväliseen toimintaan ja ensiapuryhmiin. Näiden toimintojen tapoja toimia ja rekrytoida kehitetään valtakunnallisesti erityisesti nuorten näkökulmasta lähtien. Käytämme nuoria tavoittavia viestintätapoja ja teemme yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten kanssa.
3. **Aktiiviset seniorit.** Innostamme aktiivisia seniorikansalaisia löytämään vapaaehtoistoimintamme. Rekrytoinnissa käytetään kohdennettua viestintää ja verkostoja.

Parempaa ohjausta ja johtamista vapaaehtoistoimintaan: Aktiivista rekrytointia seuraavat uuden vapaaehtoisen myönteinen vastaanotto ja hyvä toiminnanohjaus. Kaikkeaa vapaaehtoistoimintaa kehitetään niin, että tasoitamme vapaaehtoisen polkua ja lisäämme yhdessä tekemisen iloa. Ohjaus, tuki, palaute ja kiitos taataan kaikille vapaaehtoisille. Uudet verkkosivut ja vapaaehtoisverkko otetaan tehokkaaseen käyttöön koko järjestössä.

Moninaisuus ja yhdenvertaisuus koko järjestöön: Edistämme ja seuraamme sitä, että kaikilla ihmisryhmillä on todelliset mahdollisuudet osallistua toimintaamme ja puutemme syrjintään omassa toiminnassamme. Luomme toimintamallin, jolla puututaan syrjivään puheeseen ja tekoihin järjestössä.

Toimintatapa 2:

TOIMIVAT RAKENTEET, RIITTÄVÄT RESURSSIT

Varmistamme järjestölle tehokkaat ja luotettavat rakenteet ja toimintatavat. Hankimme toimintaamme riittävät resurssit. Viestimme toiminnastamme ja resursseistamme avoimesti ja aktiivisesti.

Järjestömme rakenne perustuu valtakunnalliseen osastojen verkostoon, jossa vapaaehtoiset toimivat osastoissa piirien ja keskustoimiston työntekijöiden tukemana. Osastot vastaavat alueensa auttamisvalmiudesta ja järjestävät toimintalinjauksen, paikallisten tarpeiden ja osaston voimavarojen mukaista toimintaa.

Huolenaiheina ovat kasvavat erot osastojen välillä ja merkit vahvan osastoverkostomme heikkenemisestä. Toimijat ikääntyvät ja nuoria toimijoita on liian vähän. Vapaaehtoistoiminnan muodot ja vaatimukset ovat muuttuneet. Siten lyhytkestoiset ja projektimaiset toiminnat kiinnostavat yhä enemmän perinteisen järjestötyön sijasta.

Piirit tukevat ja ohjaavat osastoja, niiden vapaaehtoistoimintaa, vapaaehtoisia ja osastojen vastuuhenkilöitä. Heitä koulutetaan ja heille järjestetään virkistystoimintaa. Keskustoimisto koordinoi, suunnittelee ja tukee toimintaa valtakunnallisesti. SPR:n laitokset, Veripalvelu, Kontti-ketju ja Nuorten turvatalot ovat tii-

vis osa Punaisen Ristin auttamisverkostoa. Järjestöverkostollemme laitokset ovat sisäisiä kumppaneita, joiden kanssa toimitaan yhteistyössä. Suomen Punainen Risti on myös aktiivinen toimija ja vahva lenkki kansainvälisessä Punaisen Ristin verkostossa.

Järjestön säännöt ohjaavat toimintaa ja toiminta perustuu **yhteisiin linjauksiin ja toimintamalleihin**. Toiminnan ja talouden suunnittelun pohjana koko järjestössä on toimintalinjaus ja sen pohjalta laadittava kolmivuotinen toimintasuunnitelma. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan, ohjataan ja seurataan järjestelmällisesti sääntöjen ohjaamana kaikissa järjestöyksiköissä.

Tulevan yleiskokouskauden aikana järjestön hallitus valmistelee koko järjestöä koskevan sääntöuudistuksen vuoden 2014 yleiskokouksen käsiteltäväksi. Sääntöuudistuksessa otetaan huomioon järjestöme toimintaan liittyvät lainsäädäntömuutokset (mm. tilintarkastuslainsäädäntö ja yhdistyslain muutokset), selkeytetään SPR:n laitosten johtosääntöjä ja vahvistetaan järjestön toimintamalleja vapaaehtoisjärjestönä. Uudistuksella luodaan pohjaa sille, että Suomen Punaisen Ristin täyttäessä 140 vuotta vuonna 2017, voitaisiin tuolloin saada voimaan uusi, nykyistä selkeämpi laki Suomen Punaisesta Rististä.

Järjestön johto muodostuu **luottamusjohdosta** kaikissa järjestöyksiköissä ja palkatusta **toimivasta johdosta** keskustoimistossa ja piireissä. Hyvä johtaminen syntyy näiden yhteistoiminnassa. **Hallinnon ja talouden tukipalvelut** takaavat luotettavan ja sujuvan hallinnon sekä varmistavat mahdollisimman hyvät resurssit varsinaiseen toimintaan. Viime vuosina järjestössä on uudistettu tietojärjestelmiä hallinnon parantamiseksi ja sujuvoittamiseksi.

Järjestöltämme vaaditaan yhä avoimempaa ja aktiivisempaa **viestintää** toiminnastamme ja taloudestamme. Seuraamme toimintamme tuloksia ja viestimme aktiivisesti toimintamme vaikuttavuudesta. Punainen Risti on viestinnässään arvostettu ja seurattu. Viestintämme tavoittaa väestön hyvin niin verkko- kuin muiten viestintäkanavien kautta. Viestinnän osaaminen lisääntyy koko järjestössä. Uudet verkkosivut ja uusi vapaaehtoisverkko tarjoavat uusia mahdollisuuksia niin sisäiselle kuin ulkoisellekin viestinnälle.

Varainhankinnan tavoitteena on taata riittävät taloudelliset resurssit auttamistoimintaan sekä lisätä Punaisen Ristin toiminnan ja vaikutusten tunnettuutta ja ihmisten auttamisen halua. Varainhankinnan toimintaympäristössä kilpailu tukijoista kasvaa, varainhankinta ammattimaistuu ja sen välineet monimuotoistuvat, mm. verkon merkitys kasvaa. Yleinen varallisuuden kasvu, vastuullisen kuluttamisen ja yhteiskunnallisen vastuullisuuden trendi tuovat uusia mahdollisuuksia varainhankinnalle. Suurelta yleisöltä kysyttäessä ihmiset toivoivat Punaisen Ristin kehittämiskohteiksi uusien auttamis- ja osallistumiskeinojen kehittämistä sekä kotimaan auttamismahdollisuuksien lisäämistä. Varainhankintamme kulmakiviä ovat sitoutuneet kuukausilahjoittajat, onnistuneet katastrofirahastoon kohdentuvat keräykset ja kehittyvä kotimaantoiminnan Hyväpäivä –keräys. Näiden rinnalle kehitämme uusia, helppoja lahjoittamisen tapoja, joilla eri ihmiset ja ihmisryhmät voivat olla mukana auttamisen ketjussa.

TÄTÄ KEHITÄMME

Osastojen toimintakyky kuntoon hyvällä lähituella: Osastojen toimintakykyä vahvistetaan kehittämällä edelleen kummitoimintaa. Jokaisella osastolla on oikeus työntekijän tarjoamaan osastokohdattaiseen tukeen ja ohjaukseen vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kummit tuntevat Punaisen Ristin järjestötyön ja vapaaehtoistoiminnan koulutus-, ohjaus- ja tukijärjestelmät ja pystyvät auttamaan osastoja käyttämään niitä avuksi toiminnassaan. Tätä osaamista vahvistetaan. Lähituella autetaan osastoja strategisten tavoitteiden toteuttamisessa osaston voimavarojen mukaisesti sekä hyvän ja läpinäkyvän hallinnon toteuttamisessa. Hallinnollisten tehtävien helpottamiseksi osastoille tarjotaan parempia tukipalveluita taloushallintoon, talouden ja toiminnan suunnitteluun ja työnantajana toimimiseen. Näin voimia säästyy itse vapaaehtoistoimintaan.

Tiloja toimintaan: Toiminnan kasvaessa ja laajentuessa myös toimitilan tarve osaston toiminnalle kasvaa. Punainen Risti kohtaamispaikkana on yhä useammin paitsi yhteisöllinen tapa ajatella ja toimia, myös konkreettinen tila kohtaamiselle. Tämän vahvistamiseksi osastoja autetaan tilakysymysten ratkaisemisessa mm. neuvotteluissa yhteistyössä järjestön eri toimintayksiköiden, kuntien, toisten järjestöjen ja yrityskumppaneiden kanssa.

Johtamisen kehittäminen: Järjestön johtamisjärjestelmää ja sitä koskevia rakenteita selkiytetään ja johtamiselle luodaan selkeät pelisäännöt.

Varainhankinnan kehittäminen kansainväliseen apuun ja kotimaan toimintaan: Varainhankintaa kehitetään sekä kansainvälisen avun kasvavaan tarpeeseen että kotimaan toiminnan vahvistamiseen. Katastrofirahastoa ja keräystoimintaa vahvistetaan edelleen. Hankimme aktiivisesti lahjoittajia, pidämme heistä huolta ja vahvistamme tapoja sitouttaa heitä toimintaamme. Kontti-ketju laajennetaan valtakunnalliseksi. Kotimaan toiminnan rahoittamiseen luodaan uusia varainhankinnan keinoja ja etsitään uusia rahoitustapoja. Osastoille luodaan uusia välineitä paikalliseen varainhankintaan.

Toimintatapa 3: HYVÄ KUMPPANI

Teemme yhteistyötä tavoitteidemme aikaansaamiseksi yhteisten arvojen pohjalta.

Punaisen Ristin auttamisvalmiuden vahvistaminen tarvitsee yhteistyötä. Kumppanuuksien ja yhteistyön avulla pääsemme lähemmäksi avuntarvitsijoita, tavoitamme uusia toimijoita ja tukijoita sekä saamme ja jaamme tietoa ja taitoa. Kumppanuudet lisäävät näkyvyyttämme ja resurssejamme. Hyvässä kumppanuudessa jaetaan yhteinen arvopohja. Molemmat osapuolet hyötyvät yhteistyöstä. Tärkeitä yhteistyötahojamme ovat viranomaiset, yritykset, muut järjestöt, koulut ja oppilaitokset. Yhtä lailla tärkeitä ovat yhteistyö paikallisissa, alueellisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa sekä yhteydet päätöksentekijöihin ja mielipidevaikuttajiin. Vaalimme myös hyvää yhteistyötä ministeriöiden ja muiden viranomaisten, Euroopan unionin, Raha-automaattiyhdistyksen sekä muiden toiminnan rahoittajien kanssa.

Osastot ovat kokeneet onnistumisia erityisesti yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten, seurakuntien ja SPR:n valtakunnallisten yrityskumppaneiden kanssa. Samoin yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kanssa pidetään onnistuneena. Onnistumisia on saatu myös tiiviissä verkostoyhteistyössä mm. maahanmuuttajaohjelmassa useiden järjestöiden ja toimijoiden kesken.

Valmiussuunnittelussa yhteistyö viranomaisten kanssa on välttämätöntä. Valmiutemme voi olla viranomaisten käytössä vain jos se on heidän tiedossaan. Sosiaali- ja terveyspalvelutoiminnassa yhteistyö viranomaisten ja toisten toimijoiden kanssa avaa uusia toiminnan mahdollisuuksia ja auttaa tavoittamaan avuntarvitsijoita. Joustavuus ja sujuva yhteistyö omassa järjestössämme vahvistavat myös kumppanuuksia. Viranomaisten rakenteet muuttuvat, joten uudenlaisen yhteistyön malleja tarvitaan myös osastoillemme.

Tulevaisuuden yhteiskunnan kehittäminen edellyttää entistä enemmän julkisen sektorin, talouselämän ja järjestöjen yhteistyötä. Yhteiskunnallisesti vastuullinen yritystoiminta on kasvava trendi ja se lisää kiinnostusta yritysyhteistyöhön entisestään. Viime vuosina olemme kartuttaneet kokemustamme yrityskumppanuuksista valtakunnallisesti ja paikallisesti. Kumppanuudet ovat tuottaneet osaamista, taloudellisia resursseja ja tukea paikallistoimintaan esim. tilojen, näkyvyyden ja vapaaehtoistoimintaan osallistumisen muodossa. Tätä kokemusta ja osaamista levitetään edelleen järjestössä.

TÄTÄ KEHITÄMME

Vahvempaa yhteistyötä verkostoissa ja järjestöjen kanssa:

Vahvistamme yhteistyötä kotimaan toiminnassa. Tiivistämme kaikkien järjestön yksiköiden ja toimintaryhmien keskinäistä yhteistyötä ja yhteistyötä toisten järjestöjen ja viranomaisten verkostojen kanssa.

Kansainvälisessä toiminnassamme vahvistamme kumppanuusajattelua liikkeen sisällä ja tuemme Liiton roolia kansallisia yhdistyksiä verkottavana ja apua koordinoivana. Vahvistamme kumppanuutta, yhteistyötä ja toimintatapojen harmonisointia myös muiden humanitaarisen avun toimijoiden kanssa kuten YK:n ja muiden suurten avustusjärjestöjen kanssa.

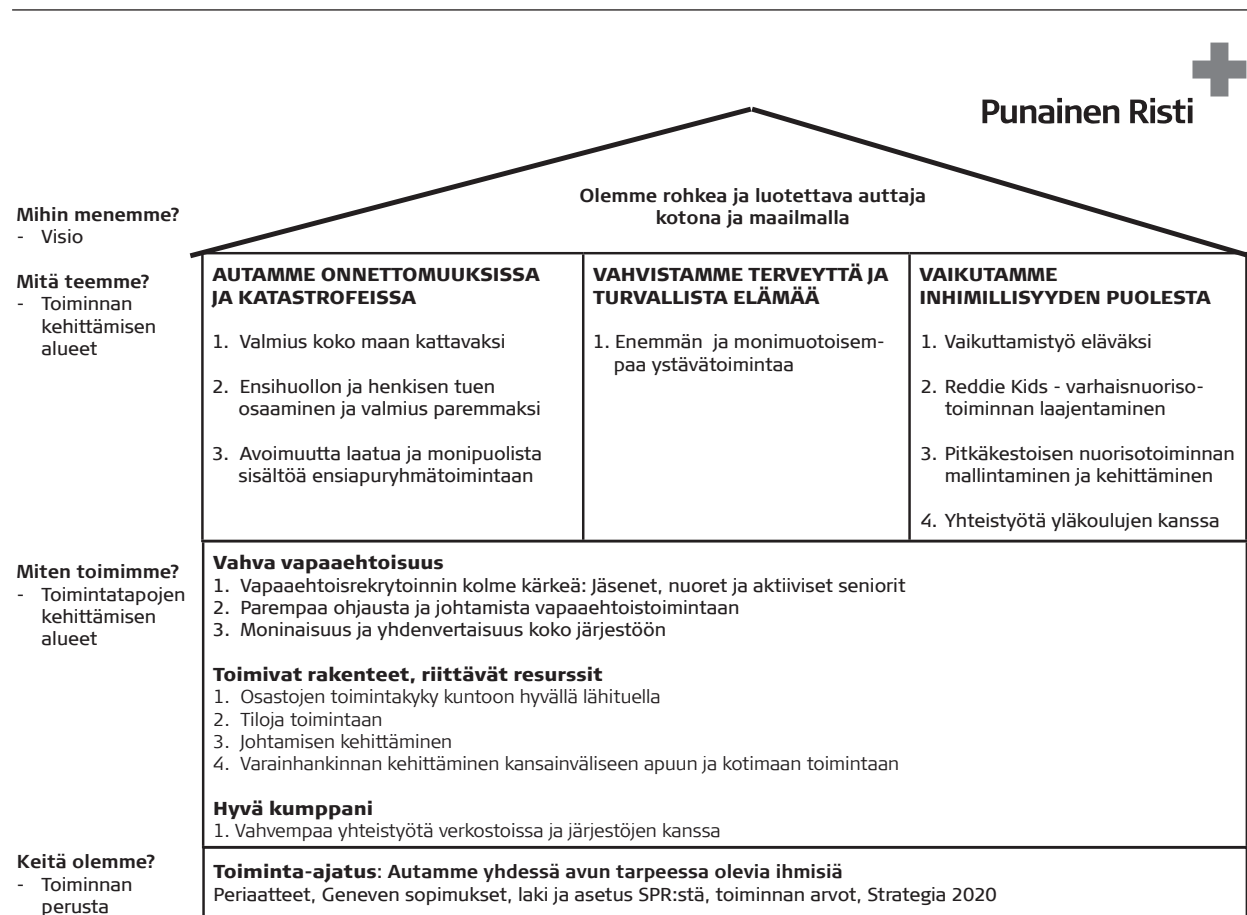
4. Suomen Punaisen Ristin talouden suuntaviivat

Suomen Punaisen Ristin taloudellinen asema on vahva. Järjestön pitkän aikavälin taloudenhoito edellyttää kuitenkin tulevaisuudessa talousjohtamisen kehittämistä koko järjestössämme. Talousjohtamisen kehittäminen on välttämätöntä myös siksi, että toimintamme tukijat ja rahoittajat vaativat meiltä tehokkuutta ja varojen kohdentamista perustoimintaan, ei byrokratiaan. Toimintamme yleinen johtaminen edellyttää, että pystymme jatkossa tuottamaan oikea-aikaista, luotettavaa ja koko järjestöä kattavaa talousraportointia paitsi oman päätöksentekomme pohjaksi myös rahoittajille ja lahjoittajille.

Keskustoimiston toiminta on viime vuosina ollut kertaluonteisten tuottojen huomioimisen jälkeen alijäämäistä, koska keskustoimisto kattaa järjestön kokonaiskuluista merkittävän osan. Keskushallinnon alaisien laitosten toiminta on ollut taloudellisesti tavoitteiden mukaista tai ylijäämäistä. Useimmissa piireissä talous on tasapainossa, joissakin ylijäämäinenkin. Piirien tulorahoitukseen liittyy kuitenkin epävarmuustekijöitä, jotka voivat nopeastikin muuttaa piirien taloudellista tilannetta.

Talouden suunnittelun lähtökohta on, että käyttötalous on tasapainossa; järjestön vuosittainen tulorahoitus kattaa suunnitellun ja sovitun toiminnan menot. Rakenteellisen talouden epätasapainon muuttamiseksi järjestön hallitus on vahvistanut talouden tasapainottamisohjelman, jolla keskustoimiston menoja pienennetään ja tuloja kasvatetaan niin, että operatiivista alijäämää parannetaan tulosvaikutteisesti 1,5 miljoonaa euroa vuosien 2011-2014 aikana.

Koko järjestön toiminnan johtaminen ja vakaan taloudellisen kehityksen turvaaminen edellyttää jatkossa parempaa talousjohtamista, eri järjestöyksiköiden taloudellisten riippuvuuksien ymmärtämistä sekä laskentatoimen ja talouteen liittyvien järjestelmien kehittämistä. Järjestön sisäisiä, toimintaa tukevia palveluita ja järjestelmiä sekä hallituksen vahvistamia taloustukia kehitetään järjestötukimalliesityksen pohjalta, jossa annettava tuki sidotaan yleiskokouksen vahvistaman toimintalinjauksen tavoitteisiin. Järjestön on myös etsittävä sellaisia toimintatapamuutoksia, joiden avulla voimme toteuttaa järjestön perustehtäviä aikaisempaa kustannustehokkaammin.

5. Yleiskokousaloitteet

Suomen Punaisen Ristin Lahden yleiskokous käsitteli 12 aloitetta. Aloitteet kokonaisuudessaan ja yleiskokouksen päätökset niistä löytyvät järjestön internet-sivuilla. Tässä pähkinänkuoressa, miten yleiskokouspäätöksiä aloitteista toteutetaan yleiskokouskaudella.

Suomen Punaisen Ristin hallinnon päätöksenteon avoimuus ja näkyvyys	SPR:n hallitus on päättänyt julkaista hallituksen päätökset SPR:n verkkosivuilla. Hallitus ja valtuusto varmistavat, että jäsenet saavat tiedon niiden päätöksistä. Päätöksenteon avoimuus varmistetaan myös sääntöuudistuksessa. Myös piirien ja osastojen hallituksia kannustetaan avoimuuteen päätöksenteossa ja tiedottamaan päätöksistään jäsenille säännöllisesti.
Uuden toimintamuodon kokeileminen ensiapuryhmätoiminnassa	Selvitetään mahdollisuutta laajentaa ensiapuryhmien toimintaa siten, että ryhmät kävisivät kutsuttuina kohteissa esimerkiksi tarkastamassa turvalaitteita ja neuvomassa tapaturmien torjuntaa ja sairauskohtausten ensiapua. Selvityksessä arvioidaan mahdollisuutta hyödyntää jo olemassa olevia toimintamalleja ja otetaan kantaa vapaaehtoisten ja ammattilaisten työn rajaamiseen, vapaaehtoisten vastuuseen sekä yksityisyyden suojan turvaamiseen.
Huomionosoitusjärjestelmän uudistaminen	Yleiskokouskaudella otetaan käyttöön uusi ansiomerkijärjestelmä.
Jäsenmaksujen suuntaaminen osastotoimintaan	Suomen Punaisen Ristin valtuusto käsittelee yleiskokouskaudella aloitteen jäsenmaksujen suuntaamisesta osastotoimintaan.
Alakoulujen ensiapuopetuksen kehittäminen	Yläkouluille tarkoitettua ensiapukoulutusta kehitetään edelleen ja siitä kerrotaan osastoille. Varmistetaan alakoululaisille tarkoitetun Reddie Kids- toiminnan valtakunnallisuus ja jatkuvuus.
Nuorisodelegaattikoulutus	Nuorisodelegaattikoulutusta jatketaan ja varmistetaan koulutuksen saaneiden nuorten mahdollisuus toimia vapaaehtoisina Punaisessa Ristissä kotimaassa ja tarjotaan heille mahdollisuuksien mukaan kansainvälisiä tehtäviä.
Pitkäjänteisen nuorisotoiminnan resurssien varmistaminen	Varmistetaan nuorten mahdollisuus toimia vapaaehtoisina Suomen Punaisen Ristin osastoissa ja toimintaryhmissä tukemalla heidän toimintaansa. Pääpaino on kouluyhteistyössä sekä nuorten ryhmätoiminnassa. Varmistetaan varhaisnuorisoryhmille hyvät toimintamallit ja lisätään osastojen tietoa toiminnasta. Varmistetaan erityisesti 13-19 -vuotiaiden mahdollisuus tulla mukaan toimintaan. Talouden ja toiminnan suunnittelulla varmistetaan riittävät resurssit nuorisotoimintaan.

Nälkäpäiväkeräyksen kulujen vähentäminen keräystuloksesta	Keskustoimisto selvittää mahdollisuutta solmia valtakunnallinen pankkisopimus, jonka myötä tilillepanosta aiheutuvat kulut siirtyisivät keskustoimiston maksettaviksi. Samoin keskustoimisto selvittää muut vapaaehtoisten kulujen korvaamiseen liittyvät kysymykset Nälkäpäivän osalta.
Nuorten toiminnan teemavuosi 2012	Vuosi 2012 on nuorten teemavuosi Suomen Punaisessa Ristissä. Ohjelma- ja järjestötoiminnassa kaikilla järjestöntasoilla varmistetaan nuorten toimintamahdollisuudet sekä näkyvyys Punaisen Ristin toiminnassa.
Nuorten osallistuminen järjestön päätöksentekoon	Varmistetaan nuorten osallistuminen järjestön luottamuselimiin SPR:n kaikilla tasoilla. Nuoria innostetaan osallistumaan osastojen toimintaan. Osastoja rohkaistaan valitsemaan nuoria luottamuselimiin sekä esittämään heitä piirien luottamuselimiin. Piirien vaalivaliokuntia kannustetaan esittämään nuoria piirien hallituksiin. Luottamuselinten moninaisuus ja nuorten edustus järjestön luottamuselimissä otetaan huomioon SPR:n sääntöjä uudistettaessa.
Paperityön vähentäminen pienissä osastoissa	Osastoja kannustetaan ottamaan uusi verkkopalvelu RedNet käyttöönsä. Palvelu helpottaa tilastointia ja osaston toiminnan näkyvyyttä. Kummitoiminnalla tuetaan osastoja toiminnan arviointi- ja suunnittelu-työssä.
Ruotsinkielisten internet-sivujen parantaminen	Järjestön hallitus seuraa säännöllisesti, miten uudet verkkopalvelut otetaan käyttöön koko järjestössä ja varmistaa että sivusto ja nettikauppa palvelevat kaikkien käyttäjien tarpeita.